

fi.registrator@regeringskansliet.se

Diarienummer Fi2016/02568/K

Regional indelning – tre nya län SOU 2016:48

Sydsvenska Industri- och Handelskammaren har länge förordat en reform av regionerna till större och mer slagkraftiga enheter. Frågan är väl förankrad i näringslivet och senast i november 2013 tog Handelskammarens fullmäktige på nytt tydligt ställning för större regioner.

Vi har noterat att indelningskommittén nu tycks avstå från att gå vidare med regionindelning avseende Sydsveriges regioner och län inför 2019. Däremot fullföljs arbetet med modernisering av Sveriges regioner och vi vill därför framföra följande.

Handelskammaren delar i allt väsentligt utredningens analys. Dagens asymmetriska och fragmenterade situation både avseende statens regionala närvaro och regionernas egen politiska organisation har stora brister. En reform som leder till betydligt färre och mer tydliga enheter främjar både utveckling och transparens.

Handelskammaren har inte anledning att kommentera detaljerna avseende de tre nu föreslagna större regionerna mer än att det är nödvändigt att skapa större regioner.

I maj tillskrev Handelskammaren de regioner som nu hamnar utanför reformen; Region Skåne, Region Kronoberg, Region Blekinge, Regionförbundet i Kalmar län och Region Halland. Vi ser det som angeläget att i detta sammanhang framföra våra kommentarer kring en framtida sydsvensk region.

När Sverige i övrigt får en moderniserad hantering av frågor med relevans för regionernas utveckling blir nackdelarna med fragmentering ännu tydligare än idag. Vi vill därför anmoda både indelningskommittén och sydsvenska regioner att påskynda arbetet med att genomföra samgående i en större sydsvensk region.

Frågan om en ny regional organisation i Sverige har analyserats flera gånger de senaste femton, tjugo åren. Samtliga analyser har landat i samma slutsats, nämligen att det behövs tydliga regioner med ansvar för regionens långsiktiga utveckling och att dessa bör vara större och färre än idag. Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi har bland annat rekommenderat att merparten av investeringar i vägar och järnvägar bör hanteras av regioner. Samtidigt har rikspolitiken tvekat och förändringar har gått långsamt och i små steg. I dagsläget finns därför i Sverige en mycket brokig situation med flera helt olika sorters

regioner. Regeringen har nu kommit med förslag på en regional indelning och Handelskammaren vill därför framföra vår bild direkt till dagens regionledningar.

Handelskammaren menar att det finns ett antal viktiga ärenden som vinner på att hanteras gemensamt i Sydsverige. Det handlar om frågor där det idag uppstår problem vid dagens gränsdragningar, där en större regional organisation krävs för att bygga rätt kompetens eller där en större region ger rimligare möjlighet till prioriteringar. Flertalet av dessa frågor hanteras redan idag av regioner eller kommuner, och i vissa fall även staten.

Det rör frågor som exempelvis:

- Investeringar i vägar och järnvägar
- Kollektivtrafik
- Näringspolitik som hantering av forskarparker/kluster, turism, inward-investment (hjälpa utländska bolag med etablering) och hantering av EU-program
- Fritidsanläggningar och kultur
- Engagemang för flyget
- Viss utbildning – långsiktig yrkesutbildning är ett exempel

Även om organisationen av sjukvården i sig inte är en fråga där Handelskammaren lägger synpunkter konstaterar vi att den sannolikt vinner på en större region. Vi noterar att landstingen redan idag samverkar.

Handelskammaren är organiserad i en sydsvensk region med Skåne, Blekinge, Kronoberg, Kalmar och södra Halland. Detta är resultatet av medlemsföretagens egna önskemål och speglar vad många uppfattar som en naturligt näringsgeografisk region. Detta återspeglas också i att en lång rad organisationer ofta har en liknande regional inledning, såsom banker, företag och myndigheter.

Inom Sydsverige finns också många exempel. Specialistvård som RCC Syd innefattar Region Skåne, Region Halland, Region Kronoberg och Landstinget Blekinge. Lärosäten Syd omfattar Skåne, Blekinge och Halland. Öresundstågen och Pågatågen är betydelsefulla exempel på sydsvenska lösningar som visat sig ge mervärde för näringslivet. Den fulla nyttan utfaller dock först när samarbetet befästs genom gemensamma strukturer för beslut och genomförande.

Det är viktigt att inte blanda samman landskapen med frågan om styrning av regioner. Landskapet Småland är exempelvis identitetsskapande, men har inte funnits som administrativ enhet i levande minne. Landskapsindelning vore inte heller en meningsfull indelning för funktionella verksamheter om man exempelvis betraktar möjligheten till förflyttning inom regionen eller mellan regioner. Begreppet Småland visar dock att regional identitet inte nödvändigtvis är kopplat till offentlig sektors organisering, vilket ofta felaktigt anförs i debatten. Blekinge, Halland och Skåne finns som landskapsidentitet oberoende av mer praktiska överväganden kring effektiv organisation av verksamhet. Regionerna driver i praktiken allt färre frågor enskilt. Om medborgarna ges den felaktiga uppfattningen att länen äger och driver sina frågor länsvis eller landskapsvis, trots att detta i praktiken inte stämmer

finns också risk för att det demokratiska stödet urholkas över tid. Varken staten, företag eller ens regionerna själva arbetar i praktiken längre i den urgamla länsindelningen.

Vi är av uppfattning att även en region i den offentliga sektorn bör spegla den större sydsvenska näringsgeografiska region som finns idag.

- Dagens sydsvenska län, inklusive Skåne län, är i sig för små för att fungera som stark regionbildning.

En lösning där Skåne står som ensam region innebär en urholkning av regionens kraft. För näringslivet är det exempelvis viktigt att universitetssjukhusen kan erbjuda både djup och bredd som idag. Men den möjligheten finns bara tack vare samarbetet i den större sjukvårdsregionen i syd som omfattar ytterligare tre landsting. I ett scenario där Skåne står ensamt försvinner en stor del av detta underlag och varken bredd eller djup i specialiseringen kan längre upprätthållas exempelvis i Lund.

Vad gäller kollektivtrafiken är Region Skåne i sig ett bra exempel på att samarbeten över gränser som fanns mellan Malmöhus och Kristianstads län inte kommer lika långt som faktiska samgåenden.

Storstadsregionen Skåne skulle också bli tydligt minst av de svenska storstadsregionerna och sannolikt tappa inrikespolitisk tyngd. Detta har växande betydelse i ett land där urbaniseringen är snabb och allt mer politiskt fokus hamnar i dessa storstadsregioner.

På motsvarande sätt är olika konstellationer med tre småländska län eller enbart sydostlänen inte stora nog. Vi menar att sydostlänen naturligen bör orienteras söderut. En sydsvensk region med de södra länen har förankring i näringslivet och kan bygga vidare på utarbetade samarbetskonstellationer.

Handelskammaren förordar därför att det samarbete som inletts kring en sydsvensk region fortsätter och att regionerna i Sydsverige gemensamt verkar för att få till stånd en sådan lösning. Handelskammaren ser det inte i sig som nödvändigt att länen är den minsta byggstenen när nya regioner skapas. Kalmar och Halland, i synnerhet har ganska olika orientering i norr respektive syd. Halland har för sin del tydligt förordat att man vill kvarstå som egen region.

Om Sydsverige på ett mer permanent sätt fragmenteras finns risk för att Sydsverige försvagas som bas för tillväxt. Detta blir särskilt synligt om övriga Sverige reformeras.

Malmö den 4 oktober 2016

Med vänlig hälsning

SYDSVENSKA INDUSTRI- OCH HANDELSKAMMAREN

Per Tryding

Vice VD

Lisa Jedlid